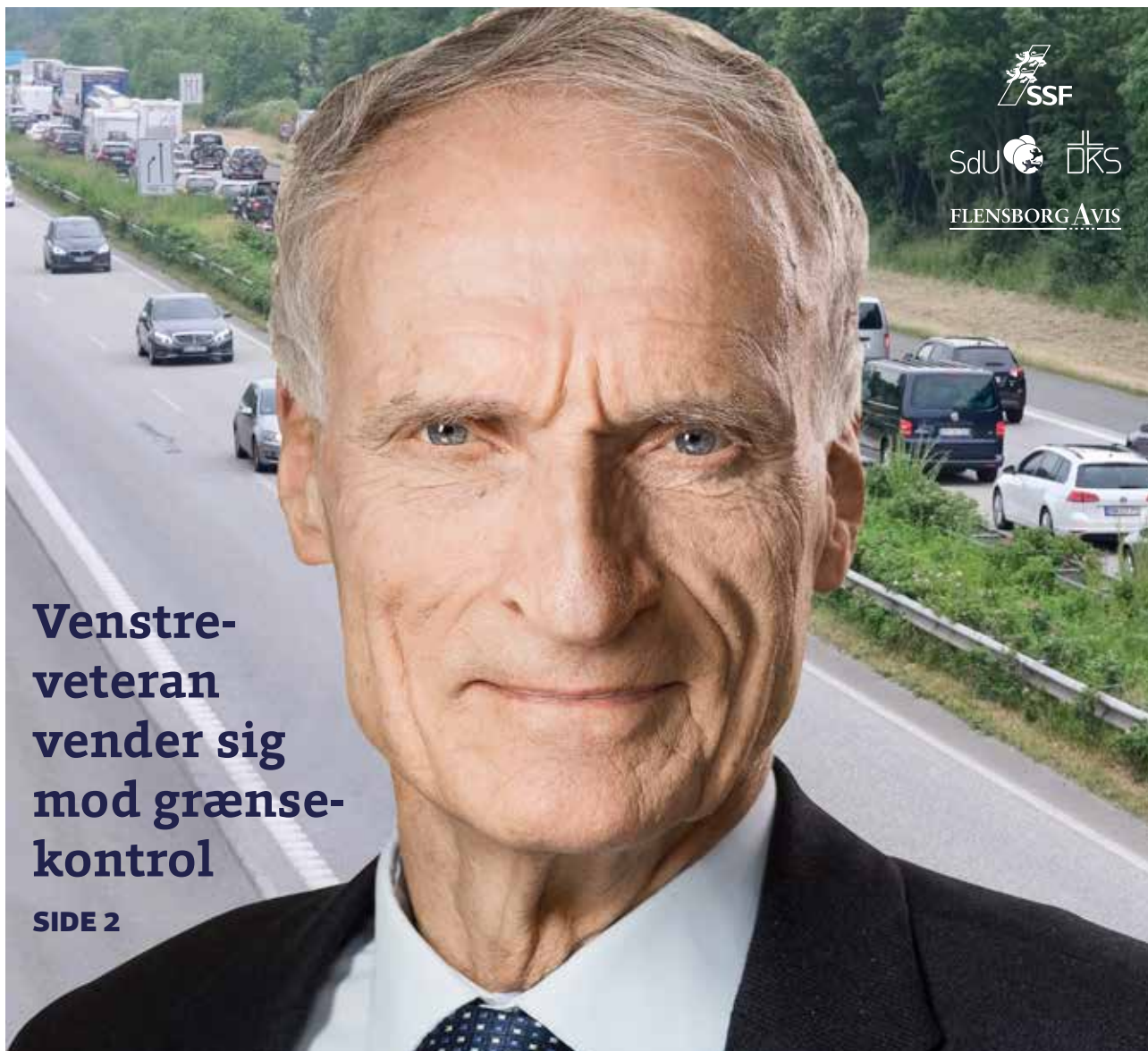

SYDSLESVIGMAGASIN

FLENSBORG AVIS

**Venstre-
veteran
vender sig
mod grænse-
kontrol**

SIDE 2

INTERESSERET I TYSKLAND OG **GRÆNSELANDET?**

På vores hjemmeside sammenfatter vi de seneste nyheder om mindretallet og om Tyskland – på dansk. Og vi giver et blik på Danmark med sydslesvigske briller.

www.flu.de

FLENSBORG **A**VIS

... vi gør Danmark lidt større

2

VENSTREVETERAN VENDER SIG MOD GRÆNSEKONTROLLEN

Bertel Haarder har ikke meget til overs for den fortsatte grænsekontrol.

6

DET GØR DANMARK RIGERE

Interaktion over grænsen er en kulturel berigelse for Danmark, mener radikalt medlem af Sydslesvigudvalget.

10

– HVOR LÆNGE SKAL JEG HOLDE I KØ?

Seks grænseovergange er helt åbne, men på de tre store, må pendlere holde i kø i halve og hele timer.

14

ET LEVENDE KUNSTCENTER

I en gammel mølle nord for Husum trives kunststillinger, sport og foreningsliv.

20

SKULLE SÆLGE SIG SELV TIL UNGDOMMEN

Sydslesvigsk ungdom bedømte organisationerne og omfordelte på skrømt tilskuddet til dem.

24

MUSEER SATSER SAMMEN PÅ TURISTER

Museerne i Danevirke og Hedeby øger samarbejdet. Det bliver muligt at købe kombibillet.

26

KONCERTER SIKRER KONTAKTEN

Lokal SSF-formand kommer i kontakt med medlemmerne ved koncerter med danske bands.

30

VI GØR FORENINGSDANMARK LIDT STØRRE

Mangfoldigheden af danske foreninger er lige så stor syd for grænsen som i Danmark.

- Med grænsekontrol er det som med hvepse

Bertel Haarder, der er partiets Venstres nestor og har dyb tilknytning til grænselandet, mener, at dansk kontrol ved grænsen skal erstattes af mere politisamarbejde. Det samme mener flere af hans partifæller i Grænselandet. Men på Christiansborg vil man bevare den.

AF JENS NYGAARD

Hvis man har problemer med hvepse - for eksempel i haven - har man et grundlæggende valg at tage: Der er nogle, der vælger at slå ud efter alle hvepsene. Og andre vælger i stedet at prøve at finde hvepseboet og på den måde løse problemet.

- Det er nogenlunde det samme med den danske grænsekontrol, lyder det fra Venstre-politikeren Bertel Haarder, der har været minister flere gange, er født i Rønshoved og har et dybtgående kendskab til Grænselandet.

- At kontrollere alle har efter min mening kun en meget lille effekt, siger Bertel Haarder.

Han har ligesom alle andre interessererede fået med, at Danmark bruger over 300 årsværk på at kontrollere indrejse ved grænsen, og han mener, at en del af disse meget store ressourcer ville være bedre givet ud til blandt andet mere dansk-tysk politisamarbejde, så man i højere grad ville kunne oprulle de kriminelles netværk.

- Problemet er, at det er meget let at sidde i København og beslutte,

at der skal være fast grænsekontrol. Det er jo ikke dem, der bliver generet, siger Bertel Haarder. Han kender til emnet - blandt andet fordi han har sæde i det nordiske grænsehindringsråd.

Pendlerne

- Realiteten er, at pendlerne - og en række andre - bliver kraftigt generet i deres dagligdag af grænsekontrollen. Og ikke mindst Danmark har meget stor brug for pendlerne - som vi faktisk gerne skulle have flere af, siger Venstre-politikeren,

Det ville være bedre at bruge nogle af ressourcerne på et udvidet dansk-tysk politisamarbejde, siger Bertel Haarder.
Foto: Lars Salomonsen

der også peger på, at blandt andet studerende har det samme problem: Det er meget svært for dem at indrette deres dagligdag, når de aldrig ved, om de måske skal sidde og vente halve eller hele timer ved indrejsen til Danmark.

Kun hvis der skulle vise sig at være en konkret trussel mod Danmark, ville Bertel Haarder være for at have en grænsekontrol nogenlunde i stil med den måde, som den praktiseres på nu.

- Det vil jo i givet fald være et trusselsbillede, som politiet skulle

pege på. Men jeg tvivler meget på, om det ville kunne bruges som en konkret begrundelse lige nu, siger Bertel Haarder.

- Tænk en gang til...

Han appellerer til alle partier om at genoverveje grænsekontrollen, som den praktiseres lige nu - med et meget stort forbrug af ressourcer, og han tror, at det kan lade sig gøre at overbevise de andre politikere. Selv om han ikke er blind for, at kontrollen har stor opbakning blandt politikere - der på den

måde kan signalere handlekraft - og blandt folk længere nordpå - der kun sjældent sidder i køerne ved grænsen.

Haarder står ikke alene med sin holdning i Venstre. Et rundspørge har vist, at alle partiets tre kandi-

“

Det har kun en meget lille effekt.

dater i det sønderjyske er nogenlunde på linje med ham.

- Det er et problem for pendlere, for turister og for det lokale erhvervsliv, og vi ser gerne en anden, mere intelligent løsning, siger Venstres kandidat til Folketinget i Tønder, Tilde Duedahl Holck.

Terror

I Venstres ledelse er holdningen, at kontrollen foreløbig skal fortsætte.

Kort før jul skal der tages stilling til et halvt års forlængelse. Der bliver blandt andet henvist til terrortruslen. På lidt længere sigt mener partiet dog, at det skal undersøges, om kontrollen kan ske på en meget intelligent måde.

Via et svar på et spørgsmål i Folketinget for kort tid siden signalerede den socialdemokratiske regering, at den også for tiden er stemt for at opretholde kontrollen.

“

Det er et problem for det lokale erhvervsliv.

Det er især i feriesæsonerne, at køerne kan blive meget lange. Her er det ved motorvejsgrænsen.
Foto: Sebastian Iwersen

lejrskole kursuscenter eventyr...

Spejdergården Tydal er en flot, gammel udflyttergård fra 1863, der siden 1963 er hjemsted for det danske spejderkorps i Sydslesvig.

Tydal er samlingssted for spejdere fra nord og syd, lejrskoler og kurser, samt et mødested for organisationer og foreninger.

40 senge fordelt på 1-, 2-, 3- og 5- personers værelser, 4 spejderhytter med i alt 36 sengepladser og teltpladser for op til 800 personer, gør stedet så velegnet til små og store arrangementer.

Det bedste er dog Tydals dejlige beliggenhed ved Trenen i det naturskønne og fredede Trenedal.

www.tydal.de

Spejdergården Tydal, Tüdal 1, D-24852 Eggebek
+49 4609 91030 · tydal@sdu.de

www.SdU.de

  @sdusydslesvig | #fritidmedindhold

Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger

Rune Christiansen
mener, mindretallet
beriger Danmark
kulturelt.
Foto: Radikale
Venstre

Mindretallet beriger Danmark kulturelt

Sydslesvigere har en anden bevidsthed om at være dansk, end rigsdanskerne, mener det radikale medlem af Folketingets sydslesvigudvalg, Rune Christiansen.

AF PETER HANSEN

“

Mindretallet giver os en anden forståelse af danskheden.

- Mindretallet i Sydslesvig beriger Danmark gennem kulturel interaktion, siger Rune Christiansen.

Det oplever han blandt andet ved elevudvekslinger og når sydslesvigske lærerstuderende kommer til Danmark.

- De kommer med en anden bevidsthed om det at være danske, siger det radikale medlem af Sydslesvigudvalget.

For uden for Danmark er man

nødt til at tænke over det med at være dansk.

- Mindretallet er nødt til at sætte sin danskhed i relation til det omgivende tyske samfund, mens danskheden for rigsdanskerne ofte er en lidt defensiv størrelse, siger Rune Christiansen.

Som rigsdansker er danskheden et selvfølgelig udgangspunkt, mener han, og fra den ser man ud ad. Møder man noget ikke-dansk kan

man synes, det er spændende, eller man kan væmmes ved det.

- Men samkvemmet med det danske mindretal i Sydslesvig er også med til at give os en anden forståelse af danskheden, siger Rune Christiansen.

Den vigtigste af mange grunde

Den kulturelle interaktion er for ham den vigtigste grund til, at Danmark stadig bør understøtte mindretallet, om end han også kan nævne andre.

Arbejdskraft-mobiliteten i Grænselandet fremmes af, at der er mindretal på begge sider af grænsen, der kan nabolandets sprog og kender til dets kultur.

Det er med til at sikre virksomheder værdifuld arbejdskraft.

- Selv om der nok også er grænsependlere, som ikke er tilknyttet mindretallet, medgiver han.

Rune Christiansen fremhæver også, at mindretallet er med til at skabe et positivt billede af det danske blandt dets tyske naboer.

- Når jeg taler med slesvig-holstenerne, og fortæller, at jeg er dansker, nævner de ofte, at de kender en, der har gået i dansk skole eller er med i en eller anden dansk forening, siger han.

Intet hus uden fundament – og omvendt

For ham er det vigtigt, at mindretallets selvbevidsthed er i stadig udvikling. Arven fra 1920 kan ikke i sig selv berettige til at holde liv i mindretallet, mener han.

Men han medgiver, at uden den havde der ikke været noget mindretal at udvikle.

- Den er det historiske fundament. Den kan ikke stå alene, men heller ikke undværes, siger Rune Christiansen.

Mindretallet er, hvor det er i dag, fordi dets medlemmer har levet i en stadig interaktion med den tyske flertalsbefolkning og med Danmark.

Og uden den interaktion tvivler Rune Christiansen på, at mindretallet havde overlevet.

- Det var i så fald blevet et isoleret parallelsamfund og noget mindre end det er i dag, siger han.

Hans udvalgsfælle, Merete Dea Larsen fra Dansk Folkeparti medgiver, at mindretallet er nødt til at

- Til årsmøde i Sydslesvig føler man sig virkelig dansk, siger Merete Dea Larsen. Foto: SSF

spejle sig i såvel det omgivende tyske samfund som i Danmark.

- I Sydslesvig er danskheden et aktivt tilvalg af en kultur og et sprog. Men man er nødt til at holde fast i det danske og ikke lade det vande ud, siger hun.

Om mindretallet beriger Danmark kulturelt, når sydslesvigere kom-

mer til Danmark, finder hun ret uinteressant.

Det tæller langt mere for Merete Dea Larsen, at mindretallet holder fast i sin danskhed, hvad hun da også har indtryk af, at det gør.

- Når man besøger mindretallet, føler man sig virkelig dansk, siger hun.

“

Man er nødt til at holde fast i det danske.

Merete Dea Larsen føler danskheden, når hun besøger mindretallet.
Foto: Carsten Lundager

I den forgangne sommer
kunne det ofte tage mellem en
halv og en hel time at komme
ind i Danmark ved Kruså.
Foto: Martin Ziemer

En pestilens for pendlere

Mens der nord for grænsen mange steder er støtte til den danske grænsekontrol, ser det helt anderledes ud i Grænselandet. Her er kritikken massiv: Pendlere kommer for sent på arbejde, transportører kan ikke aflevere til tiden. Samtidig peges der på, at kontrollen ikke øger sikkerheden.

AF JENS NYGAARD

Når ferietiden nærmer sig, det være sig i efteråret, over jul, til påske eller sommer, glæder de fleste sig. Men sådan er det ikke for Jennifer Heurley. Hun bor nemlig i Flensborg og arbejder i akutmodtagelsen på Sygehus Sønderjylland i Aabenraa.

Og når ferietiden nærmer sig, ved hun, at køerne ved indrejse til Danmark på grund af grænsekontrollen bliver længere. Som andre samvittighedsfulde arbejdstagere vil hun gerne møde til tiden. I den forgangne sommer måtte hun køre hjemmefra 45 minutter

Der er seks steder, hvor man kan køre frit over.

tidligere end normalt for at kunne nå det. Og det lykkedes ikke hver gang. Ud over ferietiden er den også ofte gal i weekenderne, når der er skiftedag i de danske sommerhuse.

- Hver gang jeg kører på arbejde, tænker jeg »åh nej, hvor længe skal jeg holde i kø«. Det kan man aldrig vide, men det er i hvert fald mindst en halv time, siger Jennifer

Som så mange andre pendlere håber Jennifer Heurley, at der findes en ordening, så hun ikke så ofte skal sidde i kø ved grænsen for at komme på arbejde. Privatfoto

Heurley til avisen JydskeVestkysten.

Hun har flere gange tænkt på at droppe arbejdet i Danmark og i stedet få en stilling syd for grænsen - på grund af grænsekontrollen. Men hun kan virkelig godt lide arbejdet i Aabenraa og sine kollegaer, så det vil hun ikke. I stedet håber hun, at de danske politikere snart finder ud af et eller andet

med grænsekontrollen, så hun ikke skal holde i kø. Bedst ville det efter hendes mening være helt at droppe kontrollen.

Småting

Jennifer Heurley er ikke alene om at have det problem. Ifølge Region Sønderjylland/Schleswig er der omkring 12.000 syd for grænsen, som arbejder i Danmark. Derfor har regionen henvendt sig til den ansvarlige danske minister og anmodet om, at der gøres noget. Det samme har den slesvig-holstenske landdag og blandt andet International Transport Danmark (ITD), der oplever, at man ikke kan få transporter over grænsen til tiden. Foreløbig har det ikke hjulpet. Både Venstre og Socialdemokratiet signalerer, at man er indstillet på at lave en mere smidig ordening

Stefan Seidler, der er medlem af den tyske Forbundsdag for SSW, har klaget til den danske regering over grænsekontrollen. Foto: Xander Heintl, Forbunds-dagen/Phototek

- men foreløbig er der ikke taget initiativer i den retning.
- Sagen er, at det, man stopper ved grænsen, er småting. Hvis man vil begå terror i Danmark, er grænsekontrollen ikke hindringen. Hvis man vil ind i landet, så kommer man det. Der er jo kun tre steder, hvor der er kontrol. Og så er der i øvrigt seks steder, hvor du kan køre frit over, siger Erik Uldall Hansen, der er socialdemokrat og viceborgmester i Aabenraa Kommune. Den såkaldte midlertidige grænsekontrol har eksisteret siden starten af 2016 og bliver forlænget hvert halve år. Det skete senest i maj og skal altså ske igen i november - hvis den danske regering ikke beslutter sig for noget andet.

Forklaringer

Det håber Stefan Seidler, der er valgt til det tyske parlament, Forbundsdagen, for Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW), der repræsenterer det danske mindretal syd for grænsen. Han har sendt en klage

Bevogtningen sker på bekostning af andet politiarbejde.

Det er kun ved tre grænseovergange, at der kontrolleres. Mange andre er åbne. Her er det overgangen ved Siltoft. Foto: Lars Salomonsen

til den danske regering via ambassaden i Berlin.

- For os handler det om, at vi kan leve sammen i vores region og ikke bliver forhindret i at køre på arbejde eller besøge vores familie på den anden side af grænsen, siger politikerens. Han peger også på, hvordan forklaringen fra den danske side har skiftet i tidens løb: Først var det flygtninge, så terrortrussel, så coronapandemi - og på det seneste peges der igen især på risikoen for terror.

Sikkerhed

Der bruges hvert år over 300 årsværk på at kontrollere ved de tre steder ved grænsen, og det er blevet klart, at det ikke er noget, politibetjente melder sig frivilligt til.

Da der senest skulle flere betjente til grænsen, meldte ingen sig, så Syd- og Sønderjyllands Politis målte udkommandere mandskab.

Tre af de udkommanderede har talt med JydskeVestkysten - anonymt af hensyn til deres karriere. Og holdningen hos dem er, at bevogtningen ved grænsen ikke øger den generelle sikkerhed i Danmark. Det sker nemlig på bekostning af andre opgaver for politiet:

- Forebyggelse af kriminalitet blandt unge er mere eller mindre sat på standby, og efterforskningen er skåret ned. samtidig bliver efterforskning af indbrud og slagsmål nedprioriteret, fortæller af en betjentene.

Mikkelberg ligger ved hovedvej B5. Den går fra grænseovergangen ved Sød langs med den sydslesvigske vestkyst. Den gamle mølle danner rammen for kunstcentret. Foto: SSF

Et levende

kulturcenter

På Mikkelberg ved Hatsted lever billedkunst, cricket og foreningsliv side om side.

AF RASMUS MEYER

Mikkelberg er også af og til ramme for foreningernes aktiviteter.

Her fra en kunst-workshop arrangeret sammen med Sydslesvigske Forening, Husum Amt.

Foto: SSF

Lige syd for grænsen - cirka 50 kilometer fra overgangen ved Sæd - ligger et stykke dansk kulturhistorie.

Navne som Carsten Nash, Wilhelm Freddie, Sven Havsteen-Mikkelsen, Ole Schwalbe, Paul Gernes, Robert Jacobsen og Per Kirkeby er blot nogle af en lang perlerække af danske koryfæer, man støder på, når man beskæftiger sig med kunstcentret Mikkelberg i Hattsted.

Går man på opdagelse i stedets arkiv, støder man på værker fra nogle af Danmarks helt store navne - samt på nogle gode minder fra en tid, hvor kunstnere fra Danmark havde et helt særligt forhold til kunstcentret syd for grænsen.

På den måde tegner de mange fo-

toalbummer, der opbevares i det omfattende arkiv, hurtigt et billede af, at Mikkelberg Kunstcenter altid har været langt mere end blot udstillingslokaler.

Gæstfrie grundlæggere

Det skyldes ikke mindst grundlæggerne og det mangeårige ejerpar, Henry og Dinne Buhl.

De boede ved siden af den gamle mølle, og var meget gæstfrie mennesker, samtidig med at de havde et godt netværk til kunstnere i Danmark.

Det betød, at der tit kom overnattende besøg på Mikkelberg. Undervisere fra kunsthøjskoler og akademier tog med deres elever på ophold, så de sammen med andre kunstnere kunne udfolde

sig kreativt og lade sig inspirere af andre.

Men trods af de højtstående navne på den lange liste af kunstnere, sørgede parret Henry og Dinne Buhl altid for, at Mikkelberg ikke blev til noget elitært. Nøgleordet for dem var gennemgående "folkeligt mødested".

Nye tider

Efter Dinnes død i 1992 førte Henry stedet videre. Efter hans død i 2016 opstod et tomrum, og det var klart, at stedet fra nu af skulle drives videre på andre vilkår.

Mikkelbergfonden, der nu driver Mikkelbert, og er tæt knyttet til mindretallets organisationer, har i de første år efter Buhl-æraen stået for en række renoverings- og om-

bygningsarbejder og udvikling af nye koncepter.

De første år efter Buhl-æraen har kunstcentret været igennem en periode med ombygningsarbejde og udvikling af nye koncepter.

En af fornyelserne er den daglige leder Lisbeth Bredholt Christensen. Hun leder stedet selvsagt på en anden måde end et ejerpar, der bor på stedet. Men Lisbeth er også meget bevidst om stedets unikke placering i forhold til Danmarks kunsthistorie.

- Man kan ikke komme udenom at beskæftige sig med historien, og de mange spændende kunstnere,

når man er her på Mikkelsberg, siger Lisbeth Bredholt.

De mange spændende værker i arkivet vidner om en interessant historie, mener hun.

-Men vi er ikke i et museum. Det er et levende center, hvor der sker rigtig meget, siger Lisbeth Bredholt Christensen.

Skiftende udstillinger

Hun peger på de mange aktuelle udstillinger. For eksempel gav Mikkelsberg forleden indblik i den egne samling ved en udstilling med blandt andet kontroversielle og farverige kunstnere som Wil-

helm Freddie og Sven Dalsgaard, der gennem årtier satte rav i den danske kunstscene.

Af Freddie viste Mikkelsberg en serie nøgenstudier, af Dalsgaard blandt andet den kendte flagserie med et ironisk tvist på Dannebrog. I den anden ende af skalaen lå - i anledning af, at haubargen i 2021 blev udnævnt til "årets bondehus" - Margareta Erichsen og Hein Hoops kunstneriske arbejder med denne særlige hustype fra Ejdersted. Desuden fik besøgende vist værker fra Flensborg Avis' grafiske samling.

Senere på året vises udstillingen "Pilgrimsmarker" med nye værker fra Maja Lisa Engelhardt. Foruden udstillinger, byder Mikkelsberg på en række andre arrangementer, som for eksempel, da den blinde dansk/færøsk/islandske jazz-musiker Richard Andersson fornylig gav synstolkninger af kunstværker til kompositioner for kontrabas.

Kunstkreds og venneforening

Samtidig har Mikkelsberg nogle faste arrangementer udenfor udstillingerne. For eksempel mødes en kunstkreds én gang om måneden på Mikkelsberg.

Desuden har kunstcentret en meget aktiv venneforening - Mikkelsbergs Venner - med omkring 120 medlemmer.

De passer udstillingerne i weekenderne, og står bag kunstkredsen og flere af arrangementerne,

Svend Dalsgårds kendte flagserie med et ironisk tvist på Dannebrog er én af de mange udstillinger. Foto: SSF

“

*Mikkelberg
er et oplagt
stoppested.*

som for eksempel koncerten med Richard Andersson eller en årlig litteraturcafé, hvis næste udgave finder sted den 6. november.

Da kommer Annegret Friedrichsen for at præsentere sin bog »Astrids somre«.

Det er derfor ikke tilfældigt, at Knsthøjskoler og -akademier, grænseforeninger, almindelige folkehøjskoler, menigheder, senior klubber, og mange flere er også igen begyndt at få øjnene op for kunstcentret.

Naturligt stoppested

Seneste udstilling fik for eksempel besøg af Vejle Kunst- og Kulturhøjskole. De var på vej til det vestlige Sydslesvig, og på den vej er Mikkelberg et oplagt stoppested.

**Centerleder
Lisbeth Bredholt
Christensen.
Foto: SSF**

Foruden udstillingen bestående af blandt andet Albert Bertelsens søpapegøje, Hein Hoops haubarg og Nikolaus Wehdings hest, fik deltagerne en hyggelig eftermiddag i Buhl-parrets gamle bolig, som nu er bygget om til opholdsstue.

- Mikkelsberg ligger godt. Vi er oplagt og naturligt stoppested, når man er undervejs i Sydslesvig. Man kan have sin madpakke med og spise den hos os. Hvis man er en gruppe og bestiller i forvejen, står vi gerne for at arrangere frokost eller kaffebord, fortæller centerlederen.

Lisbeth Bredholt Christensen er glad for, at kunstinteresserede og kunstnere igen er ved at få øjnene op for Mikkelsberg, der også tilbyder dem andet end at udstille..

- For eksempel kan kunstnere også sove her. Der er på den måde igen åbnet op for, at kunstnere med tilknytning til stedet kan komme her og udfolde sig kreativt, siger Lisbeth Bredholt.

Området bag ved den gamle mølle rummer cricketbanen, hvor Husum Cricket Club har hjemmebane.

Den blev også stiftet af Henry Buhl, som gerne ville aktivere unge i en sportsgren, hvor det ikke var så oplagt at skifte til en tysk klub. Klubben spiller med i den danske turnering, og er netop igen kommet i Elitedivisionen.

Det skyldes en særregel, som Henry Buhl efter sigende fik gennem-

trumfet. Særreglen betyder, at cricketbanen på Mikkelsberg hører til de danske spillesteder.

Derfor spilles Danmark landskamp her - omkring 50 kilometer syd for den dansk-tyske grænse, og spillere fra Husums cricketklub kan blive spillere på det danske landshold, selv om de ikke har dansk statsborgerskab.

At gå til Cricket er næsten lige så selvfølgelig for den lokale danske ungdom, som det andre steder er at gå til fodbold.

Foto: SSF

Mikkels- berg

**Mikkelsberg Center
for nordisk kunst
og cricket**

**Adresse:
Horstedter Chaussee 1,
D-25856 Hatsted**

**Åbningstiderne:
Ti. - on. 10-13,
to. 11-16,
fr. - sø. 13-17,
eller efter aftale**

**www.mikkelsberg.de
www.crickethusum.de**

I denne workshop skulle de unge illustrere det fedeste event de kunne forstille sig i mindretallet.
Foto: Anders Toftgaard

Mit liv i mindretallet

I år inviterede Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger, SdU, 140 elever fra det danske mindretal til arrangementet Fremtidsfabrikken for tredje gang. Her blev der arbejdet med de unges liv og rolle i mindretallet.

AF ANDERS TOFTGAARD

- Vi vil inspirere og oplyse mindretallets unge, og begejstre dem til at tage del i fællesskabet, forklarer SdU's områdeleder for idræt, unge og kultur, Hinnerk Petersen.

Projektet Fremtidsfabrikken er en form for sydslesvigkonference for de unge i mindretallet, og har i de sidste par år arbejdet på at styrke de unges identifikation med Sydslesvig, og bevidst heden om, at Sydslesvig og mindretallet er et fælles projekt, de også kan have indflydelse på.

Arrangementet forløber over én dag, hvor engagerede unge fra mindretallet deltager i spændende workshops og diskussioner, som har til formål at motivere dem til at tage stilling til sig selv og de organisationer, de er omgivet af i mindretallets hverdagsliv.

Sidste års fremtidsfabrik tog form som et fiktivt rollespil á la det populære TV-program "Løvens Hule", hvor mindretallets pengeomtagende organisationer stod for skud. Her skulle de afgive en

salgstale over for eleverne og redegøre for deres rolle i mindretallet. På baggrund af dette skulle eleverne tage stilling til, hvor mange penge hver enkelt organisation skulle have. Kriteriet var, hvilke aktiviteter, der var mest relevant i et moderne Sydslesvig. I år var temaet "Mit liv i Mindretallet", og her blev der igen diskuteret og udvekslet tanker og menin-

ger på tværs af organisationer og unge.

Fremtidsfabrikken 2022

Den 5. oktober gik det hele løs på Dansk Centralbibliotek i Flensborg, og som noget nyt i år blev alle organisationer i samrådet i år inviteret med som deltager til arrangementet. Ideen var at skabe et aktivt forum hvori kontakten

og forståelsen mellem de unge og organisationerne kunne styrkes. For hvis man vil skabe et stærkt mindretals-samfund i fremtiden, er det vigtigt at engagere de unge, mener Hinnerk Petersen.

- De nuværende elever på vores danske skoler udgør en væsentlig del af mindretallets fremtidige voksne medborgere. Hvis vi vil have et stærkt mindretals-sam-

Dagen startede med at alle deltagere fik udleveret en hue samt solbriller med Fremtidsfabrikkens logo på. Foto: Anders Toftgaard

fund i fremtiden, handler det om at have godt fat i dem så tidlig som muligt, siger han.

Dagen startede derfor med et speed-datingformat, hvor de unge blev præsenteret for organisationerne på skift og kunne stille spørgsmål. Efter introduktionen deltog de unge i workshops sammen med de forskellige organisationer. Her blev der stillet skarpt på spørgsmål og emner, som var relevante for begge parter.

Her blev eleverne klogere på alt fra Flensborg Avis, sundhedstjenesten og kirkenes rolle i mindretallet, til hvilken funktion SdU, SSW og SSF samt skoleforeningen varetager i Sydslesvig.

SydslesvigCrew

De unge som deltog i fremtidsfabrikken, var elever fra det såkaldte "SydslesvigCrew", et valgfag i mindretallets skoler for elever i 7-10 klasse. Valgfaget har til formål at skabe en engageret gruppe af elever, der kan formidle mindretallet til skoleklasser fra Norden og fortælle om, hvordan det er at vokse op blandt to sprog og kulturer i Sydslesvig.

Fremtidsfabrikken er en forlængelse af denne ide, og skal være med til at inspirere SydslesvigCrewet til at se Sydslesvig som et mulighedsrum, hvor også de kan have indflydelse på, hvad fremtiden bringer.

I løbet af dagen lykkedes det for organisationerne og de unge at blive klogere på hinanden og skabe en berøringsflade mellem parterne.

- Arrangementet var med til at introducere de unge for temaer, der er aktuelle i mindretallet, men dagen var også med til at inspirere dem til fremover selv at blive aktive i foreninger og give dem en forståelse for, hvordan Sydslesvig fungerer, siger Hinnerk Petersen.

Hinnerk Petersen byder SydslesvigCrewet velkommen Fremtidsfabrikken. Foto: Anders Toftgaard

“

De unge er mindretallets fremtidige voksne.

Hedeby og Danevirke formaliserer samarbejdet

Historiens vingesus baskede over Vikingemuseet Hedeby, da Sydslesvigsk Forening og de slesvig-holstenske statslige museer torsdag præsenterede en ny samarbejdsaftale.

AF MATHILDE HOUGAARD BOESEN

For første gang vil de to organisationer samarbejde om Unesco-verdensarven Hedeby-Danevirke, der skal sikre, at turister i Sydslesvig i endnu højere grad bliver indviet i områdets fælles historie og verdensarv.

Helt konkret betyder aftalen, at der blandt andet vil blive mulighed for at købe en fælles 'verdens-

arvsbillet', og at man vil samle information om de to museer på en fælles platform. Samtidig betyder aftalen, at de slesvigske-holstenske museer vil stille arkæologiske fund fra Danevirke til rådighed til en ny, kommende permanent udstilling i Danevirke Museum.

Håb om flere danske turister

Ved en pressekonference i Hedeby understregede generalsekretær for SSF, Jens A. Christiansen, at de to museer fortsat vil være hver deres museum, men at aftalen afspejler et samlet ønske om at sikre museerne ind i fremtiden og fokusere på verdensarven, som begge museer er en del af ifølge Unesco.

- Danevirke og Hedeby har gennem mange århundreder været genstand for nationale konflikter

om retten til områdets forhistorie. Så det er en velsignelse, at vi i dag kan formidle oldtidshistorien i så tæt et samspil, siger han.

Den nye samarbejdsaftale giver også håb om, at det i fremtiden vil være muligt at lokke endnu flere danske turister til Vikingemuseet Hedeby, mener Danevirke Museums leder, Lars Erik Bethge:

- 70 til 80 procent af gæsterne på Danevirke kommer fra Danmark, imens tyskerne i højere grad besøger Hedeby. Så forhåbentligt bliver effekten, at alle gæsterne kommer mere rundt på begge museer, siger han.

Attraktivt museumslandskab

I øjeblikket er der ved at blive opført et nyt Danevirke Museum, som forventes at stå klar i 2024.

Vi håber at få gæsterne til at besøge begge museer.

Her vil det kommende særudstillingsareal i bygningen blive stillet til rådighed for de slesvigske-holstenske museer i forbindelse med udstillinger og arrangementer. Modsat kan Danevirke Museum få gavn af videnskabelig rådgivning og hjælp fra konservatorer i forbindelse med udstillinger fra de slesvigske-holstenske museer.

- Når det nye Danevirke Museum står færdigt, vil vi her i Slesvig-området med det ny Danevirke Museum, Vikingemuseet

Hedeby og Gottorp Slot have et særdeles attraktivt museumslandskab, siger ledende direktør for Schleswig-Holsteinische Landesmuseum på Gottorp Slot i Slesvig, Claus von Carnap-Bornheim.

Aftalen blev underskrevet inde midt i en af Vikingemuseet Haithabus udstillingsmontre. Underskrifterne blev lykønsket på både tysk og dansk, inden der blev stillet op til ære for fotograferne udendørs i efterårsolen.

Underskriftsceremonien fandt sted i en af monterne på Hedeby Museum.

Foto: Rasmus Meyer

Konserter sikrer kontakten

Formanden for Sydslesvigsk Forening på Sild sætter den personlige kontakt til medlemmerne højt.

AF PETER HANSEN

Musikarrangementer er midlet til at få fat i forældrene på skolen, som måske ikke helt har fundet ud af, hvad Sydslesvigsk Forening er, og hvorfor den er nødvendig, mener formanden for de godt 400 medlemmer på Sild.

- De er et godt middel til at komme i uformel kontakt med forældrene, siger Astrid Dethlefsen-Petzold.

For nok kan man overrække dem alverdens foldere og brochurer og henvise til websider, men den personlige kontakt, man får, når de kommer til et af foreningens arrangementer er langt bedre, mener hun.

Rocken rykkede også hende

Det var da også gennem en rockaften på Sild Danske Skole, Astrid Dethlefsen-Petzold selv kom i kontakt med det danske foreningsliv på øen.

“

Det var en fordel ikke at have en fortid.

Ganske vist kommer hun fra en dansksindet familie og har gået i dansk skole og er konfirmeret af en dansk præst.

Men det var i Nibøl og Læk, og da hun flyttede til Sild for at arbejde i hotelbranchen, tabte hun forbindelsen lidt.

- Jeg var da stadig dansksindet, men når man er mellem 18 og 30, er der meget andet, der fylder mere i bevidstheden, siger Astrid Dethlefsen-Petzold.

For eksempel rockmusik, og da SSF arrangerede en rockkoncert i skolens gymnastiksal, gik hun derhen. Hun havde set plakater for den ude i byen.

Der kom hun i snak med den daværende danske præst på Sild, som fik hende til at flytte sin tilknytning til menigheden på Sild – og til at lade sig vælge til menighedsrådet.

Post på post

Siden har hun selv som tillidsvalgt i Sydslesvigsk Forening oplevet, at hun ved musikarrangementer får input fra de medlemmer, der ikke lige møder op til generalforsamlinger og måske heller ikke altid læser posten fra foreningen.

For efter posten i menighedsrådet fulgte både et sæde i skolens samarbejdsråd og i Sydslesvigsk Forenings lokale bestyrelse.

Astrid Dethlefsen-Petzold er formand for Sydslesvigsk Forening på Sild. Foto: SSF

Da de tre distrikter – som SSFs lokale foreninger hedder – blev lagt sammen i 2016, blev hun næstformand i det nye distrikt.

- I dag vil jeg sige, at det var en fordel, at jeg ikke havde en fortid i bestyrelsen i et af de gamle distrikter, siger Astrid Dethlefsen-Petzold.

For når man lægger sådan nogle sammen, vil medlemmer og tillidsfolk ofte opleve, at ting bliver gjort på en anden måde, end man har været vant til.

- Det tog lang tid at få dem til at vokse sammen til en enhed, siger Astrid Dethlefsen-Petzold.

Nye koste fejrer ud

I det hele taget oplever formanden det som en fordel, at få nye ind i bestyrelsen. Nye, der ikke ved, "hvad man plejer at gøre".

- Ellers kan det let stivne i rutiner, siger hun.

Nye medlemmer rekrutteres oftest blandt forældrene til de børn, der går i dansk skole og børnehaver. Det er kendt i hele Sydslesvig, men måske endnu mere udpræget på Sild.

- Efter ottende klasse, gør børnene deres skolegang færdig i Flensborg eller på en efterskole i Danmark. Og kun de færreste kommer tilbage til øen, siger Astrid Dethlefsen-Petzold.

Det stiller krav til et nært samarbejde mellem for-

eningerne og institutionerne lokalt, når de nye forældre skal lokkes ind i kulturforeningen. Fornylig er det blevet foreslået, at der skal oprettes særlige udvalg til at fremme dette samarbejde.

- Men det kører godt hos os. Vi har ikke brug for flere organer, siger Astrid Dethlefsen-Petzold.

Rejseliv og royalt besøg

I kraft af sit formandskab og sit sæde i amtsstyrelsen for SSF Syd-tønder Amt må hun af og til rejse

Sammen med sin mand driver Astrid Dethlefsen-Petzold et privat plejefirma.

Foto: SSF

til møder på fastlandet. Det tager tid, for man skal med tog for at passere dæmningen.

- Det er ok at rejse til Nibøl, til nød til Husum, men Flensborg eller Slesvig kan jeg altså ikke nå, hvis jeg skal være hjemme samme dag, siger Astrid Dethlefsen-Petzold.

Når hun organiserer det lokale, danske kulturliv, er hun på hjemmebane. Men der følger også andre opgaver med sådan en formandspost.

Da prinsesse Benedikte i maj besøgte øen, skulle Astrid Dethlefsen-Petzold være værtinde og holde tale ved den officielle frokost.

- Det var lidt af en udfordring, men det får også en til virkelig at føle sig dansk, siger hun.

“

Når man taler for en prinsesse, føler man sig virkelig dansk.

Togrejser til fastlandet er en del af livet, når man har tillidshverv i mindretallet. Foto: SSF

Lejrskole- eller kursusophold ved vadehavet?

Tag på opdagelse i UNESCO-verdensnaturarven vadehavet.

Oplev UNESCO-verdenskulturarven med ”Danmarks fødselsattest” Danevirke og vikingetidens metropol Hedeby eller se nogle af Danmarkshistoriens betydeligste fund på Gottorp Slot.

Slap af ved nogle af vadehavets fineste strande.

Bo i enestående historiske omgivelser fra 1600-tallet.

Læs mere om mulighederne for skoler og private grupper på www.skipperhuset.de

Am Hafen 30
D-25832 Tönning

Booking og nærmere oplysninger

Dirk Hansen
tlf. 0049 4861 617845
dh@syfo.de

Skipperhuset

◀ Den slesvigske Kvindeforening blev oprettet i 1922 blandt andet med det formål, at hjælpe syge, gamle og ubemidlede og at styrke sammenholdet mellem hjemmene. Efter 1945 blev et tredje punkt optaget i formålet: at virke for kvinders dygtiggørelse.

Sankt Knuds Gildet i Flensborg ▶ er en forening, der er grundlagt i 1170. Det helt centrale i St. Knudsgildet er broderskab samt en fælles interesse for skydesporten.

◀ Flensborgs Danske Journalistforening arrangerede et foredrag med Grit Jurack, der fortalte om sin opvækst i DDR og sin store håndboldkarriere. Fotos: Flensborg Avis

Forenings- danmark syd for grænsen

◀ Sydslesvigs Selvhjælp samler penge til dansk virke i Sydslesvig. De gives for eksempel til projekter som den sydslesvigske sommerhøjskole.

Det danske foreningsliv i Sydslesvig er – mindst – lige så mangfoldigt som i Danmark. Men er også lige så udfordret.

AF RASMUS MEYER

Foreningsdanmark er meget mere end blot at stå på en boldbane. Sådan siger Kirsten la Cour, kredsformand for Historisk Samfund kreds Sydslesvig. Foreningen har fokus på historien.

Sønderjyllands henholdsvis grænselandets historie, og foreningen er ikke så usædvanlig, som nogle måske kunne tro. For sammenlutninger som Historisk Samfund er der talrige af i Danmark - og

i Sydslesvig, hvor foreningslivet spiller en helt afgørende rolle for det danske fællesskab.

Det har foreningerne gjort lige siden mindretallets fødestund, kort efter den endelige grænse-dragning 1920. Da besluttede de dansksindede, at de havde brug for at organisere sig for at kunne holde fast i deres danske måde at leve på.

Foruden de mange danske foreninger inden for sport og bevægelse, er der syd for grænsen mange andre danske foreninger.

Fra teater til foredrag

Omkring 20 af dem er organiseret som foreninger tilsluttet til Sydslesvigsk Forening (SSF), der

er mindretallets kulturelle hovedorganisation. Foreningerne er for eksempel Dansk Erhvervsforening i Sydslesvig, Foreningen af Aktive Kvinder i Sydslesvig, Flensborg danske Journalistforening, Hareslev Amatørscene, og Historisk Samfund kreds Sydslesvig. Sammenlagt har foreningerne omkring 11.000 medlemmer, og SSF yder en administrativ servicefunktion for dem, så de ikke behøver at bruge resurser på det.

Nye udfordringer for foreningerne

Foreningsdanmark er under pres. Det bliver sværere at finde aktive bestyrelsesmedlemmer, klubber har svært ved at finde trænere og

en stigende individualisme konkurrerer med fællesskabsånden i foreningerne. Den udvikling kan også iagttages i Sydslesvig. Frivilligheden er under forandring, og denne udvikling rammer også foreninger som Historisk Samfund kreds Sydslesvig, fortæller kredsformand Kirsten la Cour.

Foreningen har – endnu – ikke problemer med at rekruttere til bestyrelsesarbejdet.

- Vores store udfordring er derimod, at der kommer for få til vores arrangementer, siger Kirsten la Cour.

Medlemmernes alder og konkurrencen fra andre fritidstilbud er hvad hun peger på som årsager.

- Derfor bliver selv gode arrange-

“

Der kommer for få til vore arrangementer.

Kirsten la Cour, kredsformand for Historisk Samfund kreds Sydslesvig, kommer med en hilsen til afstemningsfest på Borgerforeningen i Flensborg.
Foto: SSF

menter af og til gennemført for en forholdsvis lille skare, siger Kirsten la Cour.

Begejstringen kan vækkes

Hun mener dog ikke, at det ringe antal deltagere ved arrangementerne eller den manglende deltagelse i foreningsarbejdet skyldes en grundlæggende mangel på interesse.

- Nødden, der skal knækkes, er, at få folk til at være med for første gang, så de rent faktisk oplever fællesskabets styrke, fastslår kredsformanden.

Hun peger i den forbindelse på foreningens omfattende program. I 2022 markerer Historisk Samfund for Sønderjylland (sit) 100-års jubilæum. I den anledning holdes en foredragsrække med flere prominente navne på programmet. Det er for eksempel tidligere kulturminister i Slesvig-Holsten Anke Spoorendonk, der sammen med formidlingschef Jens-Christian Hansen ser på "Mødet med nazismens arv i Sydslesvig". Desuden arrangerer kredsen flere aftenarrangementer i Flensborg. Turene og arrangementerne bekræfter Kirsten la Cour i, at folk er begejstrede, når først de deltager. Derfor tror hun ikke, at foreningslivet eller sammenholdet i foreningerne er udfordret så grundlæggende, at der ikke længere er håb for fremtiden.

- Det er altid sjovere at dyrke ting i fællesskab, siger Kirsten la Cour.

Interessen var stor, da historiker og tidligere dansk generalkonsul i Flensborg, Henrik Becker-Christiansen, holdt omlæg om afstemningerne 1920 til et arrangement, som Historisk Samfund kreds Sydslesvig stod for. Foto: SSF

“

Folk bliver begejstrede, når de først er kommet.

Historisk samfund

Historisk Samfund, Kreds Sydslesvig, hører til Historisk Samfund for Sønderjylland, der blev oprettet i 1922.

Foreningens formål er »at fremme interessen og forståelsen for Sønderjyllands historie».

Foreningen har over 2.000 medlemmer nord og syd for grænsen.

Mere om Historisk Samfund for Sønderjylland: hssdj.dk

Mere om foreningerne tilsluttet SSF: syfo.de/foreninger/tilsluttede-foreninger

SYDSLESVIGMAGASIN

OKTOBER 2022

SydslesvigMagasin er et fællesprojekt mellem Sydslesvigsk Forening (SSF), det danske mindretals kulturelle hovedorganisation, Flensborg Avis, der er mindretallets dagblad, Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS) og Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU).

Magasinet bliver sendt til en række beslutningstagere og meningsdannere i Danmark.

Vi stræber efter at lave et magasin, der giver danske i Danmark et billede af vilkårene for de danske i Tyskland.

Udgiver:
Flensborg Avis

Ansv. chefredaktør:
Jørgen Møllekær

Redaktion:
Jens Nygaard,
Rasmus Meyer,
Peter Hansen,
Linn Grosser,
Hasse Neldeberg Jørgensen,
Jens A. Christiansen

Layout:
Eyla Boysen

Trykt på miljøcertificeret papir.

Sydslesvigsk Forening
Dansk Generalsekretariat
Norderstr. 76
24939 Flensborg

Post til:
Postfach 2664
24916 Flensburg

Telefonnr. & mailadresse:
0049 461 14408 122
info@syfo.de

www.syfo.de

FLENSBORG AVIS

www.fla.de

www.sdu.de

www.dks-folkekirken.dk

